

Voorwoord

In dit voorwoord willen wij onze vrijwilligers danken voor hun inzet. Af en toe stoppen er vrijwilligers door persoonlijke omstandigheden, maar gelukkig hebben we ook in 2019 weer enkele nieuwe vrijwilligers mogen begroetten. Onze vrijwilligers en de redactie van De Kloetschup zijn van grote waarde voor onze vereniging. Dank aan iedereen die zich in 2019 heeft ingezet voor onze vereniging.

In 2019 is er negen keer een bestuursvergadering geweest. Net als voorgaande jaren was onze huisvesting ook in 2019 weer regelmatig onderwerp van gesprek. Wij zijn erg blij dat het in 2019 gelukt is om met de gemeente tot overeenstemming te komen over huisvesting in de nieuwe Boerhoorn, Als R.H.G. krijgen wij straks de beschikking over twee ruimten in de Boerhoorn. Een vaste ruimte, waarin ons archief en bibliotheek komen, met enkele werkplekken. En daarnaast krijgen wij op de dinsdagmiddag en de donderdagavond de beschikking over een mooie grote ruimte waar onze vrijwilligers op de genoemde dagdelen goed uit de voeten kunnen. De grote vraag is nu wanneer de nieuwe Boerhoorn gereed is voor gebruik.

Ledenaantal

Net als in 2018, liet het aantal betalende leden ook in 2019 een dalende lijn zien. Natuurlijk verloop, een aantal verhuizingen en een aantal opzeggingen zonder opgaaf van reden maakte dat het aantal leden op 31 december 2019 nog 576 bedroeg. Ten opzichte van 31 december 2018 betekende dit een daling met 14 leden.

Jaarvergadering 2019

Op 14 februari 2019 werd in het café Stationskoffiehuis te Rolde de algemene ledenvergadering gehouden. Er waren (buiten het bestuur) 40 leden aanwezig. Het jaarverslag 2018 van de secretaris en het financieel verslag 2018 van de penningmeester werden tijdens de jaarvergadering ongewijzigd vastgesteld. Het RHG is financieel gezond waardoor besloten werd om de contributie niet te verhogen.

Voorzitter Luuk Lesschen was aftredend en werd herkozen.

De Kloetschup

De redactie, bestaande uit Ellen de Vries-Heijboer, Roel Brands, Feije Takens, Jeannette Stoffers en Geert Kamphuis, kwamen in 2019 vier keer bijeen om een nieuw nummer samen te stellen. De 96 tekstpagina's + 4 pagina's achterkant van de vier Kloetschup-afleveringen in 2019 werden gevuld met:

- Twee nieuwe interviews van Lukas Koops (Egbert Meijers en Riek Lubbers)
- Zes verhalen van Henk Luning: Stellwagen, De linde in de Balloërkuil, Twee Koninginnen in Rolde, De eerste predikanten in Rolde, Volksvermaken en Ouderlijke macht
- Twee delen over Schatgravers te Balloo van Roelof Marring
- Een artikel over Boermarken in Drenthe van Jan van der Struik
- Een aantal foto-collages van Feije Takens
- Verder de vaste rubrieken Uit de Krant Geplukt, Oud en Nieuw en Kiek Oet

Door nieuwe verhalen van Henk Luning en elders gevonden materiaal is de voorraad op de plank toch weer enigszins aangevuld. Inclusief de 'vaste' onderdelen had de redactie per 1 januari 2020 nog ongeveer 260 pagina's in voorraad. Dat neemt niet weg dat we graag artikelen van nieuwe auteurs willen ontvangen.

De redactiesamenstelling is per 1 januari 2020 veranderd. Feije Takens heeft per die datum afscheid genomen van de redactie. Hij is 13 jaar lang een enthousiast en waardevol redactielid geweest. We zijn hem veel dank verschuldigd voor zijn nauwgezette correctiewerk en 14 aangeleverde verhalen. We zullen hem node missen.

We zijn verheugd te kunnen melden dat we erg snel een nieuw redactielid hebben gevonden. Janny Bruins heeft ermee ingestemd om tot de redactie toe te treden.

Herdenking 4 mei

Tijdens de dodenherdenking op 4 mei 2019 in Rolde heeft Andries Visser namens het RHG het verhaal verteld over de joodse familie Fiesler. Hij ging in op het thema van het comité 4 en 5 mei: Kiezen in vrijheid. Hoe belangrijk het is dat je als burger, in vrijheid, wat te kiezen hebt. En hoe weinig vanzelfsprekend dat is. Bijvoorbeeld voor de familie Fiesler, gevlucht uit Polen en terechtgekomen in Nooitgedacht. Moeder Masche, vader Israel en hun in Nooitgedacht geboren zoon Aron Simon (hij werd maar 14 jaar) werden opgepakt en via Westerbork op transport gezet naar Auschwitz. Waar ze werden vermoord. Slachtoffers van de 'Endlösung'. Zij hadden niets te kiezen.

Er werd ook stilgestaan bij het initiatief om struikelstenen in de gemeente te plaatsen om de joodse slachtoffers te gedenken.

Twee bestuursleden van het RHG hebben namens het RHG een bloemstuk gelegd bij het monument.

Excursie

Evenals voorgaande jaren is er ook in 2019 een excursie georganiseerd voor de leden van het RHG. Deze was op zaterdag 25 mei 2019 en ging naar het Noordelijke Archeologisch Depot (NAD) te Nuis. Het depot bewaart de archeologische vondsten uit de provincies Drenthe, Friesland en Groningen. Wij werden ontvangen door twee medewerkers, die na eerst een presentatie over het NAD te hebben gegeven, ons hebben rondgeleid. Het gebouw diende vroeger tijdens de "koude oorlog" als opslagplaats van de BB (Bescherming Bevolking). De gebouwen zijn helemaal aangepast aan de eisen van het NAD met o.a. klimaatkamers en ruime opslagmogelijkheden. Tijdens de rondleiding zagen wij in de stellingen ook dozen met vondsten uit Rolde en omstreken. Evenals enkele dozen met vondsten van Lukas Hoven. Helaas konden wij de inhoud van de dozen niet bekijken. Toch was het een zeer interessante rondleiding.

Na een lunch bij H.C.R. De Kruisweg te Marum gingen wij terug naar Nuis om het Landbouw- en Streekmuseum 't Rieuw te bezoeken. In een fraaie oude boerderij waren heel veel voorwerpen, gereedschappen en werktuigen van het vroegere boerenleven in het Westerkwartier tentoongesteld. Dit museum wordt gerund door alleen maar vrijwilligers.

Op de terugweg naar Rolde werd nog een kijkje genomen bij de Zwartendijksterschans in Een-West. Hier stond Lukas Hoven al te wachten om ons rond te leiden en alles te vertellen over deze schans. De schans die in Drenthe ligt, maakte deel uit van de Friese waterlinie. In 1593 en tijde van de 80-jarige oorlog werd de schans gebouwd om de weg van Groningen naar Friesland af te sluiten voor de Spanjaarden. Die zagen echter kans om de schans ongezien te passeren door het toen droge moeras. Er is dus niet gevochten. De schans raakte in de loop van de jaren in verval. In 1980 werd de schans in oude glorie hersteld en het ziet er weer uit als in 1673.

Lezingen

In 2019 hebben we twee lezingen georganiseerd. Dit waren:

- Een lezing over de archeologische vondsten bij de uitbreiding van de begraafplaats te Rolde door Janneke Hielkema van archeologisch bureau Raap
- Een lezing over Drentse sagen, legenden en volksverhalen door Henk Nijkeuter

Rabobank ClubSupport

Op maandagavond 14 oktober 2019 hebben wij de cheque van de Rabo ClubSupport 2019 in ontvangst mogen nemen. Het RHG ontving een bedrag van € 1.198,43 voor de ontvangen stemmen en dit is door de Rabobank aangevuld met nog eens € 100,-. Wij zijn hier heel erg blij mee! Hartelijk dank aan de Rabobank en alle leden van de Rabobank die op ons gestemd hebben! Het bedrag wordt besteed aan ons 50-jarig jubileum in 2020.

Overige activiteiten

Naast de eerdergenoemde activiteiten heeft het RHG ook nog het volgende (mede) georganiseerd of aan deelgenomen:

- Nieuwjaarsreceptie met een heuse “pubquiz” voor onze vrijwilligers
- Input gegeven aan het projectteam dat het archeologisch beleeftpunt bij de begraafplaats heeft ontworpen/uitgewerkt
- Aanwezigheid met een kraam op de Roldermarkt
- Een gezamenlijk overleg met de historische verenigingen van Smilde en Assen te Assen. Hierbij kregen we een rondleiding op de Noorder Begraafplaats
- Twee overleggen met de gemeente Aa en Hunze en andere historische verenigingen binnen de gemeente Aa en Hunze
- Diverse keren aanleveren van teksten en foto’s voor het blad “Doorstroom” van het IVN
- Ontwerpen van een informatiebord voor de zandverstuiving
- Aanleveren van teksten aan de gemeente Aa en Hunze voor de Drentse Erfgoedatlas
- Expositie bij De Wenning in het kader van het 25-jarig bestaan van De Wenning. Er werd informatie getoond over de bouw en ontwikkeling van het woonzorgcentrum en over hoe de naaste omgeving er vroeger uit zag
- Presentatie voor de buurtvereniging Schepersgoorn uit Rolde in Grand café Hofsteenge. De avond stond in het teken van de in de buurtvereniging gelegen straten en woningen. De circa 50 aanwezigen genoten van de historie over de straten en woningen in hun eigen buurt.
- Geven van input voor het artikel “Drenthe in oorlog” in het Dagblad van het Noorden d.d. 20 april 2019. Journalist Bernd Otter, journalist van het Dagblad van het Noorden, benaderde RHG met de vraag of wij wilden meewerken aan een artikel over de bijeenkomsten van de NSB, de Nationale Socialistische Beweging. Deze landelijke bijeenkomsten vonden in de tweede wereldoorlog plaats in de zandverstuiving in Rolde
- Wandeltocht “Happen en stappen”. Echte bakker Pots vierde in 2019 haar 100-jarig bestaan. Zij deed dit met tal van activiteiten zoals de wandeltocht. Deze tocht werd gehouden op zondag 6 oktober 2019. Het R.H.G. had een route uitgezet van 4 kilometer langs een vijftal historische plekken in en rond Rolde. Vrijwilligers van het R.H.G. vertelden een verhaal over die historische plekken. Bij elke historische plek had Echte Bakker Pots een kraampje ingericht met lekkernijen. De wandelaars lieten zich die lekkernijen goed smaken. Na de wandeltocht kon men genieten van een drankje en werd men getrakteerd op diverse lekkernijen. Ook kon men genieten van de zang van het Rolder Shantykoor. Het bleef nog lang gezellig. Ruim 250 wandelaars hebben, ondanks de kou, genoten van de wandeling, de verhalen en de lekkernijen van Pots.

Werkgroepen

De diverse werkgroepen van het RHG zijn ook dit jaar weer erg actief geweest Hieronder een beschrijving van de activiteiten die in 2019 zijn verricht:

Werkgroep Beeld

De werkgroep bestaat uit de vrijwilligers Feije Takens, Klaas Hoven, Lammert Suichies, Emmie Suichies, Loek Bardie, Dinie Scholten, Bert Geerts, Jan Schutrup, Henk Meijeringh, Anneke Hollander en Henk Hollander

De werkgroep had in 2019 twee keer een bijeenkomst waar allerlei zaken aan de orde zijn gekomen, zoals het fotograferen van objecten als gevelstenen en ornamenten. Ook zorgden de fotografen voor het bijhouden en maken van foto's van verschillende activiteiten zoals de Roldermarkt, Beeldschoon Rolde, Paasmarkt, Kerstmarkten e.d. Tevens hebben zij voor het straatnamenboek veel fotomateriaal aangeleverd.

Klaas Hoven heeft in 2019 een groot deel van het archief van voetbalvereniging Rolder Boys gedigitaliseerd. Hij is hier heel veel uren mee bezig geweest.

De werkgroep heeft in 2019 veel foto's gekregen van (oud) inwoners van de voormalige gemeente Rolde. Ook heeft de werkgroep in Rolde (op twee straten na namelijk de Kampen en de Hoorns) en in Grolloo (op een gedeelte van de Amerweg na) van alle woningen een gedigitaliseerde foto.

Feije Takens heeft zich beziggehouden met het ontwikkelen van het Stratenboek van de voormalige gemeente Rolde en Emmie Suichies heeft tevens plaats genomen in de werkgroep Bewoningsgeschiedenis en is in december gestart met de digitalisering van de omvangrijke dia collectie van Feije Takens.

Feije heeft aangegeven dat hij in 2020 stopt met zijn werkzaamheden voor de werkgroep Beeld. Jammer maar we zullen zijn beslissing moeten respecteren.

Werkgroep Archief, Bibliotheek en Collectie (werkgroep ABC)

De werkgroep ABC heeft in 2019 iedere dinsdagmiddag en donderdagavond met veel enthousiasme aan het ABC-archief gewerkt. Het reguliere archief is verder geoptimaliseerd en uitgebreid. In de geautomatiseerde data zijn inmiddels meer dan 5.000 archief stukken gecodeerd en selectief gearhiveerd in één bestand. Naast het eigen zoek- en spuurwerk heeft de werkgroep in 2019 veel voor RHG waardevol historisch materiaal van (niet)leden ontvangen. Deze zijn in het digitale bestand opgenomen. Verder bekijkt de werkgroep de digitalisering nog eens kritisch en wordt bepaald of het nodig/wenselijk is om deze op de nodige plaatsen te herzien.

Het onderzoek naar het voor iedereen kunnen inzien van de boeken en data op internet is afgerond en in 2020 zal een start gemaakt worden met het tot stand brengen ervan. Hierdoor wordt het voor iedereen mogelijk om alle titelbeschrijvingen van de bij RHG aanwezige boeken in te zien.

Verder is de werkgroep in 2019 doorgegaan met de inventarisatie van de gegevens omtrent de veldnamen. Er is inmiddels heel veel bekend en vastgelegd. Door middel van de Kadasterviewer is veel digitale informatie opgehaald. Nu wordt er gewerkt aan het digitaal vastleggen van deze gegevens op kaart, zodat ze visueel beschikbaar komen. Van de veldnamen rond Grolloo is ook nagenoeg alles bekend en vastgelegd. Ook deze zullen op kaart gedigitaliseerd worden.

Daarnaast is in 2019 de historie van het Kikkertsveen met daarbij de eigendomsgeschiedenis uitgezocht.

Werkgroep Bewoningsgeschiedenis

Alhoewel de werkgroep ook in 2019 heeft ervaren aan welk een megaklus men in 2018 is begonnen, heeft de in april 2018 gestarte nieuwe werkgroep bewoningsgeschiedenis in 2019 goede voortgang geboekt. De werkgroep bestaande uit zes leden is in 2019 uitgebreid met één nieuw lid: Joop Lijfering. Er wordt nog gezocht naar uitbreiding met één persoon.

Nadat het eerste jaar vooral in het teken stond van verkenningen en het inventariseren van beschikbare data, is in 2019 verder gekeken hoe en welke gegevens worden opgeslagen.

Naast de in het eigen archief aanwezige info wordt veel informatie gevonden in de digitale data van onder ander het Drents Archief (Alle Drenten), Kadaster (kadaster Viewer), Delpher, Graftombe. Mensenlinq etc. Daarnaast geeft internet op meerdere sites bruikbare informatie. In oktober zijn met de afdeling Burgerzaken van de gemeente Aa en Hunze afspraken gemaakt over de beschikbare en vrij toegankelijke persoons- en bewoningsgegevens van de oude gemeente Rolde. Hier wordt nu veel gebruik van gemaakt. Ook is in 2019 meerdere keren met succes de hulp ingeroepen van de inwoners of oud inwoners van Rolde. In de komende tijd zal in toenemende mate hiervan gebruik worden gemaakt.

Medio 2019 is begonnen met het per straat selecteren en invullen van de bewoningsgegevens van de huidige en afgebroken woningen. Van de huizen van vier straten van de voormalige gemeente Rolde zijn de bewoningsgegevens bijna volledig uitgewerkt en geregistreerd. Het betreft de Kerkbrink, Hunebedweg, Esstraat en De Slokkert inclusief de Koelandsdijk. Momenteel werkt de werkgroep aan de Gieterstraat. Daarna staan de Hoofdstraat, Grolloërstraat en Asserstraat in de planning.

De werkgroep streeft ernaar, dat in 2020 de eerste resultaten met betrekking tot de bewoningsgeschiedenis kunnen worden gepresenteerd. In overleg met het algemeen bestuur zal worden bekeken hoe dit gaat plaatsvinden.

Werkgroep Begraafplaatsen

De leden van de werkgroep Begraafplaatsen zijn vanaf april 2019 bijna wekelijks op donderdagmiddag aan de slag geweest op de begraafplaats te Rolde. Dit tot eind oktober. De werkgroep bestaat inmiddels uit 12 personen. Tijdens de werkzaamheden komen er regelmatig bezoekers op de begraafplaats om een kijkje te nemen.

Enkele werkgroep leden hebben het verwaarloosde en vervallen familiegraf van dokter Somer hersteld. Achterop "De Kloetschup" staan de foto's van hoe het graf erbij lag en hoe het nu is geworden. Verder zijn veel stenen, welke scheef stonden, weer recht gezet en zijn liggende stenen omhoog gebracht. Ook zijn diverse onleesbaar geworden teksten op de grafstenen weer zichtbaar gemaakt.

De werkgroep heeft veel steun van de ambtenaren van de gemeente Aa & Hunze. De gemeente stelt geld en materiaal beschikbaar.

In september hebben een aantal werkgroep leden de cursus "Beheer en Behoud Begraafplaatsen" van het Drents Landschap gevolgd. De cursus werd gehouden op de begraafplaatsen te Gieten en Gasselternijveen en werd door de leden als zeer leerzaam ervaren. Daarnaast was er een lezing in de Koepelkerk te Smilde waar o.a. Lukas Hoven een lezing hield over de geschiedenis van de Drentse Begraafcultuur. Ook dit was een zeer interessante avond.

Werkgroep Boek Straatnamen

De werkgroep houdt zich bezig met het maken van een boek waarin alle straatnamen van de voormalige gemeente Rolde worden beschreven. De werkgroep voorzitter Ton Pots en leden Andries Visser, Feije Takens, Geert Kamphuis en Ellen de Vries hebben in 2019 zeven keer vergaderd. Daarnaast hebben er meerdere bilaterale overleggen plaatsgevonden.

Het samenstellen van het boek, dat medio 2020 gereed moet zijn, ligt op schema. Teksten, foto's en overige illustraties zijn zo goed als gereed. Maud Diemer van Uitgeverij Servo is inmiddels begonnen met de opmaak van het boek. Het boek wordt tijdens de festiviteiten van het 50-jarig jubileum van RHG in 2020 gepresenteerd. De titel van het boek wordt van "Amen naar Nooitgedacht".

In het boek met circa 200 bladzijden worden alle straatnamen van de voormalige gemeente Rolde uiteengezet. Naast oude foto's staan er ook foto's in het boek die heel recent zijn. Uniek in het boek zijn de prachtige dronefoto's welke speciaal voor het boek zijn gemaakt.

In het kader van het boek heeft de werkgroep een 50 km lange fietsroute ontworpen. De start en finish van de fietstocht is bij café De Amer in Amen en gaat langs alle 16 in de voormalige gemeente Rolde gelegen plaatsen. De op kaart aangegeven route gaat via ANWB-fietsknooppunten. De fietsroute komt als bijlage bij het boek.

Het bestuur van het Rolder Historisch Gezelschap,

Luuk Lesschen (voorzitter)
Andries Visser (vice-voorzitter)
Alianne Bouma-Hoven (secretaris)
Thale Lesschen (penningmeester)
Henk Hollander
Jan Boelens